

eneretsområdet til befordringspligt uden for eneretten i det omfang, det kan dokumenteres, at krydssubsidieringen er nødvendig for at opretholde pligtjenesterne, jf. også bilag 3 om regnskabsprincipperne for Post Danmark.

Direktiverne foreskriver også, at konkurrenterne postvirksomheder, som ønsker at benytte de befordringspligtige virksomheders ydelser, skal have samme adgangsvilkår som andre brugere. Det vil sige, at virksomheder, som foretager forskellige former for postklargøring, f.eks. printing og kuvertering eller indsamling, skal have de samme rabatvilkår for forbehandling, som de befordringspligtige postvirksomheder almindeligvis giver store kunder. Det har betydning for postklargøringsvirksomheder, som opererer på et delmarked inden for postsektoren.

5.2.1. Køreplan for videre liberalisering

Det seneste EU-direktiv fra 2002 opererer med en faseopdelt liberalisering.

I første fase – dvs. pr. 1. januar 2003 – er eneretsgrænsen blevet nedsat til 100 gram. Samtidig liberaliseres i princippet den udgående grænseoverskridende brevpost. Direktivets bestemmelser giver imidlertid de medlemslande, for hvem liberalisering af denne del af brevposten vil bringe befordringspligten i fare, ret til fortsat at opretholde eneret på udgående breve inden for vægtgrænserne.

I anden fase med virkning fra 1. januar 2006 nedsættes eneretsgrænsen til 50 gram. Denne yderligere liberalisering er besluttet og skal ikke bekræftes ved en ny beslutning.

I tredje fase skal Europa-Kommissionen fremsætte forslag om de næste skridt i liberaliseringen med henblik på en beslutning, der kan træde i kraft pr. 1. januar 2009. Kommissionen skal i den forbindelse gennemføre undersøgelser af udviklingen i postsektoren og fremsætte en rapport om virkningen af den allerede gennemførte liberalisering ledsaget af forslag inden udgangen af 2006.

2002-direktivet var resultatet af et kompromis, som udskød beslutningen om fuldstændig liberalisering. Den almindelige forventning er, at Kommissionens kommende forslag vil indeholde forslag til en fuld liberalisering.

I sin redegørelse i forbindelse med fremsættelse af det seneste direktivforslag for 2002 anførte Kommissionen, at al erfaring pegede på, at de traditionelle postvirksomheder ville beholde

80–85 pct. af markedet for de brevforsendelser, der blev liberaliseret, dvs. ved den nedsættelse af eneretsgrænsen fra maksimalt 350 gram til 50 gram, som var indeholdt i forslaget.

5.2.2. Udveksling af post mellem landene

Udveksling af post mellem lande er naturligvis omfattet af særlig interesse set i et EU-perspektiv, fordi posttjenesterne skal bidrage til udvikling af det indre marked.

I EU-perspektiv er der to væsentlige aspekter: på den ene side hastighed og kvalitet, og konkurrence og ”netværksadgang” på den anden.

Med hensyn til kvaliteten er der i postdirektiverne fastsat mål for hastigheden i befordringen – 85 pct. af den indleverede post skal være fremme hos modtageren i modtagerlandet inden for 3 dage, 97 pct. skal være fremme inden 5 dage.

Et andet aspekt er den gensidige afregning for grænseoverskridende post, som indebærer, at modtagerlandet får betaling for omdelingen af posten. Kommissionen lægger stor vægt på, at priserne afspejler omkostningerne. I den internationale postudveksling har de gensidige betalinger historisk set ikke været omkostningsdækkende.

De fleste europæiske postvirksomheder har indgået en fælles aftale om gensidig betaling for grænseoverskridende post. Princippet i aftalen er, at afsenderlandets postvirksomhed betaler modtagerlandets postvirksomhed 80 pct. af indenrigstaksten i modtagerlandet, fordi omdeling er langt den mest omkostningstunge del af postbefordringen. Aftalen er ikke fuldt ud gennemført endnu. Kommissionen har i sin godkendelse af aftalen (oktober 2003) betinget sig, at afregningssatserne kun stiger fra de nuværende 74,5 % i 2003 til 78,5 % i 2005 og 2006.

Kommissionen har endvidere betinget sig, at alle postvirksomheder – også private – skal kunne få omdelt post på tilsvarende betingelser. Det er princippet om tredje parts adgang til postnetværket, som hermed understreges. Med liberalisering af den udgående internationale post i mange lande driver såvel private postvirksomheder som de traditionelle postvirksomheder indsamlingsvirksomhed i andre lande og videresender posten på de vilkår, der prismæssigt er mest gunstige. Der har altså udviklet sig reel konkurrence på markedet for udgående international post. Denne konkurrence kan hæmmes, hvis de traditionelle postvirksomheder lægger hindrin-